

Globalab globaliojo pilietiškumo ugdymo modelis

Šio vadovo pagrindas yra globaliojo pilietiškumo ugdymo modelis, kurio pagrindinis tikslas – plėtoti jaunų žmonių kompetencijas, padėsiančias jiems kovoti su globaliais iššūkiais ir tapti pagrindinių solidarumo, pagarbos įvairovei, lygybės, teisingumo ir taikos vertybių skleidėjais visuomenėje. Šis modelis paremtas jaunų žmonių, jaunimo darbuotojų, pedagogų iš Lietuvos, Bulgarijos, Kipro ir Ispanijos bei projekto *Globalab* komandos narių nuomone ir požiūriu, ko reikia kiekvienam jaunam asmeniui šiame nuolat besikeičiančiame ir iššūkių pilname pasaulyje. Jis turi daug sąsajų su jau esamais modeliais, tačiau yra paremtas ne tik ekspertų nuomone, bet ir jaunų asmenų įžvalgomis bei lūkesčiais. Jaunimo ir su juo dirbančių asmenų požiūris, kuriuo remiantis buvo rengiamas ir šis kompetencijų modelis, apibendrintas leidinyje *The Picture of a Future Global Citizen*, kuris patalpintas projekto *Globalab* internetinėje svetainėje adresu <http://www.globalab.org/materials>.

Globalab projekto komandos siūlomas globaliojo pilietiškumo kompetencijų modelis buvo taikomas šio projekto jaunimui skirtose edukacinėse veiklose, tačiau jį taip pat gali naudoti organizacijos ir asmenys, vykdantys ir kitas jaunimui skirtas globaliojo pilietiškumo veiklas.

Globalusis pilietiškumas – kas tai?

Pilietiškumą mes dažniausiai suprantame kaip naudojimąsi teisėmis ir atsakomybe, kurios atsiranda esant ar tampant tam tikro vieneto, pvz., valstybės, nariu. Žmogaus ryšys su konkrečia valstybe garantuoja, kad ji žmogui užtikrins pagrindinių jo teisių apsaugą. Tuo tarpu asmuo prisiima jam numatytas pareigas, pvz., mokėti mokesčius. Žmogaus ir valstybės santykius reguliuoja galybė teisinių dokumentų, kurie taip pat numato atsakomybę už tai, jeigu asmuo jam tenkančių pareigų nevykdys. Elementaru? Deja, kuomet kalbame apie globalųjį pilietiškumą, viskas nebeatrodo taip paprasta.

Mes visi esame pasaulio piliečiai nepaisant to, ar suvokiame tai, ar ne. Mūsų kasdienė elgsena daro įtaką žmonėms kitoje žemės rutulio pusėje, o tai, kaip mes gyvename, taip pat priklauso nuo žmonių, politikų, institucijų ir organizacijų, išsibarsčiusių po visą pasaulį. Mes neturime *globalios vyriausybės*, taigi globalus pilietiškumas yra kiekvieno iš mūsų asmeninis santykis su pasauliu. Pasaulio pilietis, kaip ir santykio su valstybe atveju, turi teisių ir pareigų. Teisėmis mes vadiname naudą ir privilegijas, kurias gauname būdami globalios bendruomenės nariais. Tai tokie mums jau savaime suprantamais tapę dalykai, pvz., internetas, mobilieji telefonai, kitose pasaulio šalyse auginami vaisiai ir daržovės ir kt., kuriais mes turime galimybę naudotis globalizacijos procesų dėka. Tačiau kaipgi su pareigomis? Kokiomis taisyklėmis turėtume vadovautis, atlikdami savo pareigas pasauliui? Kokia atsakomybė gresia, jeigu savo pareigų nevykdysime?

Globaliojo pilietiškumo garantas – mūsų pačių žmoniškumas. Pasaulio piliečiu galime vadinti žmogų, vertinantį naudą, kurią gauna būdamas pasaulio bendruomenės nariu, suvokiantį savo atsakomybę ir aktyviai veikiantį visos pasaulio visuomenės labui. Pasaulio piliečio elgsenos pagrindas – globalios žmonių ir šalių tarpusavio priklausomybės supratimas ir pareiga veikti visuotinės gerovės labui.